

Strasbourg, 12 July 2011

НЕОФИЦИАЛЕН ПРЕВОД**СТРАТЕГИЯ НА СЪВЕТА НА ЕВРОПА ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО
(2012-2015)****ПЪРВИ ДРАФТ****Резюме**

Програмата на Съвета на Европа “Да изградим Европа заедно и с децата”, която стартира през 2006 след Срещата във Варшава, сега завърши два политически цикъла. Стратегията за правата на детето (2012-2015) предлага визия за ролята на Съвета на Европа и неговите действия в областта на правата на детето, като взима предвид постигнатия прогрес, оставащите предизвикателства и предварително идентифицираните пропуски и нужди. Стратегията е резултат от продължителни консултации, проведени с правителства, парламентаристи, основни международни организации и представители на гражданското общество.

Основната цел в Програмата за 2012-2015г. ще бъде да осигури насоки, съвет и техническа помощ на държавите-членки при прилагането на съществуващите стандарти на Съвета на Европа, с фокус върху разработването на цялостни стратегии за правата на детето и промотиране на инструменти за справяне със съществуващите и възникващи предизвикателства в тази област чрез Платформата на Съвета на Европа за правата на детето, като обединява всички отговорни лица.

Програмата ще преследва пет стратегически цели:

1. Подкрепа на държавите-членки в прилагането на стандарти, особено чрез по-активното включване на правата на децата в наблюдаващите органи на Съвета на Европа;
2. Да насърчава услуги и системи, подходящи за деца, с фокус върху здравеопазването, социалните услуги, правосъдие и семейно право и политики;
3. Да се бори с всички форми на насилие срещу деца чрез насърчаване на интегрирани национални стратегии срещу насилието, чрез повишаване информираността и предприемането на действия за борба със сексуалното насилие, телесното наказание, домашното насилие, насилието в училище и в киберпространството;

4. Да защитава правата на уязвимите деца, като децата в алтернативна грижа, задържани, мигранти, търсещи убежище, бежанци, разселени в рамките на страната деца и деца с увреждания; и
5. Да насърчава детското участие на местно, национално и международно ниво, включително чрез образование в демократично гражданство и човешки права .

Програмата ще продължи да мобилизира и координира приноса към всички органи и институции на Съвета на Европа, да популяризира правата на децата във всички политически области и дейности на Съвета на Европа. При изпълняването на тези цели, Програмата ще координира и консолидира партньорства с други международни организации и други институции, професионални мрежи, гражданското общество и частния сектор.

I. ИСТОРИЯ

Дневният ред за правата на децата в Съвета на Европа: оценка на прогреса и идентифициране на нуждите

На своята трета среща през 2005 г., държавните и правителствените ръководители на Съвета на Европа подновиха своя ангажимент към правата на децата и помолиха Съвета на Европа:

- Да популяризира правата на децата във всички политики на Съвета на Европа и да координира всички дейности на Съвета на Европа, свързани с децата;
- Да изкорени всички форми на насилие срещу децата.

Стартиралата през април 2006 г., Програма „Да изградим Европа заедно и с децата“ е отговорът на Съвета на Европа на неговия мандат. Програмата сега е завършила два политически цикъла.

Първият политически цикъл (2006-2009) се концентрира върху разработването на нови методи на работа и върху мобилизацията на всички участници, мрежи и партньори на Съвета на Европа, в разработването и прилагането на дневния ред правата на децата за Европа. Той увеличи видимостта и влиянието на стандартите на Съвета на Европа, като идентифицира нуждите и попълни празнините чрез разработването на нови стандарти (например, за борба със сексуалното насилие, за овластяване на децата в медийното пространство, за подкрепа на позитивното родителство, за закрила правата на децата, живеещи в институции и за интеграция на децата - мигранти). Стартира кампания срещу телесното наказание за справяне с най-разпространената форма на насилие срещу деца. 28та Конференция на министрите на правосъдието, която се проведе в Ланзароте, Испания през 2008г. също проправи пътя за правосъдие, щадящо децата и съответно предизвика съответната дейност в областта на социални и здравни услуги, подходящи за деца.

Съдържанието на **втория политически цикъл** (2009-2011) беше обсъдено на среща на високо ниво, проведена в Стокхолм през септември 2008 г. Стокхолмската стратегия беше приета от Комитета на министрите на Съвета на Европа през ноември 2008 г. под заглавието „Закрила, осигуряване и участие за децата в Европа“. Тя създаде Платформата на Съвета на Европа за правата на децата и идентифицира трите основни теми: елиминирането на всички форми на насилие, насърчаването на правосъдие, щадящо децата и на детското участие. Стратегията също призова за действие за закрила на особено уязвимите деца и включването на темата за правата на децата в областта на демокрацията, медиите, семейството и образованието. Постигнатите резултати включват промяна на конвенцията за осиновяването, препоръка за интегрираните национални стратегии за насилие срещу деца, насоки за правосъдие, щадящо децата, стартирането на кампания за спиране сексуалното насилие срещу деца, редица политически прегледи за детското участие, издаване на материали, подходящи за деца и създаването на експертни групи за подходящо за деца здравеопазване и социални услуги. Деветата Конференция на Министрите на здравеопазването на Съвета на Европа за „Здравеопазване, подходящо за деца: изграждане на здраво бъдеще за и заедно с децата“ (Лисабон, 29-30 Септември 2011) ще бъде посветена на насърчаването на правата на децата в рамките на здравните системи на държавите-членки.

Въпреки, че беше постигнат голям прогрес, милиони деца в Европа все още са лишени от **закрила**: децата продължават да бъдат жертви на злоупотреба, експлоатация, пренебрегване, изключване и дискриминация. **Осигуряването** на услуги за децата и техните семейства не отговаря на техните нужди и не взема предвид правата и мненията на децата. Отделни групи деца нямат достъп до образование, здравеопазване, правосъдие, социална закрила и защитена среда. Правата за **участие** на децата са като цяло пренебрегвани: децата нямат достъп до информация и тяхното мнение рядко се търси или взема предвид. Икономическия, социален и технологичен напредък създават нови предизвикателства, които децата, техните семейства и професионалистите, работещи с тях нямат възможности да разрешат. Въпреки, че много държави полагат големи усилия да закрилят децата, предприетите действия от националните и местните власти рядко се базират на доказателства и като цяло са лишени от последователност, ефикасност и стабилност.

Няколко **основни извода** се налагат от анализа на ситуацията :

- ⇒ Първо: необходимостта да се премине от изолирани действия към разработването и прилагането на цялостни стратегии, включващи всички отговорни лица;
- ⇒ Второ: нуждата от запълване на несъответствието между стандарти и прилагане;
- ⇒ Трето: важността от продължаване на включването на гледната точка на правата на децата във всички политики на Съвета на Европа, от поддържане и развитие на пространства за обмяна на информация, добри практики и дебати по настоящи и възникващи проблеми; и

⇒ Четвърто: важноста от подобряване на достъпа до стандарти, мониторингови доклади, насоки, материали от компании и други налични инструменти.

В светлината на тези изводи, бяха направени предложения в проекта на стратегия (2012-2015) за следващия политически цикъл на Програмата „Да изградим Европа заедно и с децата“, представени по-надолу.

Към нова Стратегия: процесът на изработване

На 19 март 2011, Комитетът на министрите отбеляза Доклада за напредъка на Стратегия 2009-2011, както се съдържа в документи СМ(2011)35 и СМ(2011)35доп., първоначалните цели, предложени за Стратегията 2012-2015 и предложената препоръка за нейното изработване. Той покани секретариата да се консултира навреме с Мрежата от национални контактни точки за правата на децата, както и с други отговорни лица.

Представената по-долу Стратегия е резултат от обширни консултации, проведени на различно ниво:

- В рамките на групата по правата на детето към секретарията на Съвета на Европа, като събра заедно всички отговорни сектори, органи и структури (юни-юли 2011);
- В рамките на мрежата от посочени от правителствата контактни точки по правата на детето (юли – септември 2011);
- С Парламентарната асамблея чрез нейния комитет по социални, здравни и семейни въпроси (по време на частичната среща на Асамблеята през октомври 2011);
- С основни партньори, като УНИЦЕФ, with key partners, such as UNICEF, Върховния Комисариат по правата на човека, ЕС, както и с основни международни НПО (септември-октомври 2011); и
- Чрез двустранни и многостранни консултации, проведени в рамките на Конференцията на високо ниво по Стратегията на Съвета на Европа по правата на детето 2012-2015 в Монако (20-21 ноември 2011).

Стратегията също така отбелязва мненията на децата и възприемането на заплахите за правата на децата, съгласно директните консултации с деца, организирани от Съвета на Европа, други международни организации, Европейската мрежа на омбудсманите за деца, национални и международни НПО.

Проектът на стратегията ще бъде представен за приемана от Съвета на Европа на __ януари 2012.

II. ДА ИЗГРАДИМ ЕВРОПА ЗАЕДНО И С ДЕЦАТА 2012-2015: ПРЕВРЪЩАНЕ НА ВИЗИЯТА В РЕАЛНОСТ

Основната цел на програмата

Основната цел на Програмата през 2012-2015 ще бъде двустепенна:

- Да осигури насока, съвет и техническа помощ на държавите-членки при **прилагането на международните стандарти за правата на детето**, основно **Конвенцията на ООН по правата на детето** /От тук нататък, наричана КПД/ и множеството правни инструменти на Съвета на Европа; и
- Като взема предвид взаимозависимостта и неделимостта на правата на детето, да подкрепя държавите-членки в изработването и прилагането на **цялостни стратегии и политики за правата на детето** и въведе гледната точка по правата на децата във всички дейности на Съвета на Европа.

Стратегическите цели на Програмата за 2012-2015

Стратегическите цели, изградени на базата на постиженията на предишния цикъл на Програмата¹ и на нуждите, идентифицирани от правителствата, Комитета по правата на детето, Специалния представител на Генералния Секретар на ООН по въпросите на насилието срещу деца, мониторинговите органи на Съвета на Европа и други партньори на Съвета на Европа. Перспективата по правата на децата на другите четири програми на Съвета на Европа, свързани с Информационното общество, с Ромите и пътуващите, Равенството и многообразието и с Миграцията, също е включена подобаващо.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ ЕДНО: ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПРЕЧКИТЕ, ОЦЕНКА НА НУЖДИТЕ И ПОДКРЕПА НА ПРИЛАГАНЕТО НА СТАНДАРТИТЕ

Общоприето е, че съществуващите стандарти представляват отлична база за ефективна закрила и подкрепа на правата на децата. Въпреки това, липсата на цялостни данни и цялостен анализ на ситуацията в държавите-членки прави трудно да се обърне внимание на проблемите, често свързвани с пропуски в прилагането на законите и политиките.

По тази причина е важно да се развие капацитета на Съвета на Европа за идентифициране на дефектите и добрите практики с цел осигуряване на общи насоки и подходяща помощ за прилагането.

Ролята на мониторинговите органи на съвета на Европа

Като се има предвид броя на документите на Съвета Европа, свързани с правата на детето, както и на специфично детските правни инструменти, приоритетно внимание ще бъде обърнато на **прилагането на съществуващите стандарти на Съвети на Европа** чрез по-проактивно приоретизиране на правата на детето в мониторинговите механизми на Съвета на Европа. Освен Европейският съд по правата на човека и Европейският комитет по социални права тези механизми

¹Стратегическите цели на предишния цикъл бяха: приоретизиране и координация, насърчаване на достъпа на децата до правосъдие, премахване на всички форми насилие срещу деца, участие на децата и тяхното влияние в обществото и специален фокус върху особено уязвимите деца.

включват Комитетът за превенция на изтезанията, Групата експерти за действия срещу трафика на хора, Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността, Съвещателната комисия по рамковата конвенция за закрила на националните малцинства и Експертният комитет за европейската харта за регионални и малцинствени езици, както и редица други конвенционални комитети. Мониторингови дейности също се извършват от Комитета на министрите, Парламентарната асамблея и Комисаря по човешки права. Всички тези инстанции ще бъдат насърчени да се фокусират върху правата на детето в тяхната работа. По-голямото **приоритизиране на правата на децата в мониторинговите органи** ще доведе до:

- Постигането на цялостно разбиране от държавите-членки на Съвета на Европа на всички стандарти, касаещи правата на детето и тяхното по-хомогенно тълкуване и прилагане;
- По-цялостно прилагане на стандартите на Съвета на Европа на национално ниво;
- По-ефикасно използване на мониторинговите доклади за разработване на бъдещи дейности на Съвета на Европа в областта на правата на децата;
- Разработване на специализирани пакети за сътрудничество за държавите-членки, фокусирани върху прилагането на мерките, произтичащи от оценките на Европейския съд по правата на човека, както и от препоръките и заключенията на други мониторингови органи; и
- Подобен достъп на деца до международно правосъдие, включително чрез принос от децата и директна помощ към работата на мониторинговите механизми², развитието на дейности, свързани с детското участие, подходящи за деца версии на стандартите, както и чрез обучение на професионалисти, работещи с деца и представители на гражданското общество.

Съветът на Европа също така ще увеличи помощта си за националните институции и организации, отговорни за наблюдаване на спазването на правата на децата на национално ниво. Това включва национални институции по човешки права, включително най-вече омбудсманите за деца, както и широк спектър от неправителствени организации, работещи в областта на правата на децата. Сътрудничеството и обмяната на информация в областта на правата на детето между институциите по правата на човека в държавите-членки ще бъдат допълнително укрепени.

От оценка на нуждите до подкрепа при прилагането

Съветът на Европа ще развие своя капацитет за подкрепа на прилагането на стандартите чрез:

- ⇒ Общи насоки по възникващи проблеми;

² В резултат на пилотен проект с мониторинговия орган, ще бъде разработена пътна карта за приоритизиране на детското участие в колкото е възможно повече мониторингови органи на Съвета на Европа.

- ⇒ Подобен достъп до стандарти, резултати от мониторингова работа, експертни доклади, колекции от добри практики, насоки и инструменти за повишаване на информираността и обучение;
- ⇒ Насочена помощ в разработването на законодателство, политики и схеми за укрепване на капацитета;
- ⇒ Активно включване и принос на Парламентарната асамблея, Конгреса на местните и регионални власти и Комисаря по човешките права;
- ⇒ Сътрудничество с международни партньори, особено УНИЦЕФ и ЕС, в популяризирането на стандартите на национално и регионално ниво.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ ДВЕ: ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА УСЛУГИ И СИСТЕМИ, ПОДХОДЯЩИ ЗА ДЕЦА

Здравеопазване, подходящо за деца

Подходът за здравеопазване, подходящо за деца, поставя правата, нуждите, мненията и ресурсите на децата в центъра на здравните дейности, насочени към повишаване на полезността здравните политики и услуги. Той представлява интегрирана рамка за специфични програми и инициативи, насочени към пълното спазване на правата на децата, на техните здравни нужди и техните ресурси за здраве и развитие. Съветът на Европа ще продължи да идентифицира специфичните нужди на децата, с цел насърчаване на тяхното благосъстояние в здравно заведение, със специален акцент върху тяхното право върху отговарящо на детските нужди и щадящо децата здравеопазване, като взема предвид социалната и семейната среда. За целта, той ще:

- Насърчи здравни политики, подходящи за деца, целящи предоставянето на услуги, ориентирани към децата, базирани на специфични детски нужди и възможности за развитие и гарантиране на детското участие на всеки етап от взимането на решение и предприеме други действия, както е инструктиран от Деветата конференция на здравните министри на Съвета на Европа;
- Разпространи Насоките за подходящо за деца здравеопазване³ широко сред компетентните власти, доставчици на услуги и здравни професионалисти в държавите-членки, включително чрез създаването на инструменти, писмени материали и уеб страница;
- Подкрепи обмяната на знания и добри практики сред държавите-членки за здравни политики, подходящи за деца;
- Подкрепи информационни кампании в държавите-членки за подходящия за деца здравен подход, като се фокусира напр. върху детските права и нужди, идентифицирането на проблеми чрез здравни професионалисти, ролята на здравните услуги и важноста на участието в здравната грижа, включително кампании, предприети в мрежата Кампанията на Съвета на Европа ЕДНО от ПЕТ за спиране сексуалното насилие срещу деца (виж в цел 3).

Социални услуги, подходящи за деца

³ Насоките се очаква да бъдат приети от Комитета на министрите през септември 2011г.

Социалните услуги, подходящи за деца се отнасят до предоставяне на широк спектър от услуги, посрещащи общите и лични социални нужди на детето и неговото семейство, докато се гарантира спазването и закрилата правата на децата. Като признава нуждата от адаптиране на системите за социални услуги на държавите-членки за деца и семейства към специфичните права, интереси и нужди на децата, Съветът на Европа ще:

- Насърчава социалните услуги, подходящи за деца в държавите-членки, които вземат предвид възрастта, степента на зрялост и осъзнаване на детето и оценка на нуждите на детето, вкл. Които зачитат уникалните обстоятелства на всеки случай;
- Подкрепя необходимите реформи в държавите-членки на базата на Препоръка на комитета на министрите CM/Rec(2011)__ за подходящи за деца социални услуги⁴ и гарантира необходимото проследяване;
- Насърчава сътрудничеството в областта подходящите за деца социални услуги, включително изследвания и споделяне на добри практики;
- Подкрепя диалога между доставчиците на услуги и обществото за резултата от удовлетворението от близостта на социалните услуги до нуждите на децата.

Правосъдие, щадящо детето

Правосъдие, щадящо детето, означава правна система, която гарантира спазване и ефективно прилагане на всички права на децата в най-голяма степен, вземайки предвид принципите, записани в КПД и съдебната практика на Европейския съд по правата на човека и отчитайки нивото на зрялост на детето и разбирайки обстоятелствата по случая. По-специално, правосъдието може да се счита за щадящо децата, когато то е достъпно, отговарящо на възрастта, бързо, стриктно, адаптирано към и фокусирано върху нуждите и правата на детето, зачитащо правата на детето, включително правото на справедлив процес, на участие в и разбиране на процедурите, на уважение на частния и семеен живот и на цялост и достойнство. Съветът на Европа ще:

- Насърчава държавите-членки да преразгледат вътрешното законодателство , политики и практики за гарантиране на необходимото проследяване на Насоките на Съвета на Европа за правосъдие, щадящо детето⁵;
- Разпространи широко и сподели концепциите за правосъдие, щадящо децата, с партньори в областта на национално, европейско и международно ниво, по-конкретно с УНИЦЕФ и ЕС;
- Инвестира в обучението на професионалисти, включително съдии, прокурори, полиция и граничен контрол, прависти и съдебни служители за принципите и практиките на правосъдието, щадящо децата;
- Повиши разбирането на децата за функционирането на правната система на национално и международно нива;

⁴ Тази Препоръка се очаква да бъде приета от Комитета на министрите преди края на 2011 г..

⁵ Приети от Комитета на министрите на 17 ноември 2010 г. на 1098-та среща на заместник-министрите.

- Подобри достъпа на децата до правосъдие на международно ниво, в частност до мониторинговите механизми на Съвета на Европа чрез организиране на обучителни курсове за омбудсманите за деца и правистите;
- Вземе предвид възгледите и мненията на децата във всички държави-членки на Съвета на Европа за текста на Насоките за правосъдие, щадящо децата;
- Гарантира правото на децата на участие в процедури, касаещи тяхната националност, в съответствие с Препоръката на Комитета на министрите CM/Rec(2009)13 за националността на децата;
- Поддържа и развива базата данни Тезей, съдържаща съдебната практика на Европейския съд по правата на човека, отнасяща се за децата (1968-2011).

Семейно право и политики

Семействата, независимо от тяхната форма, са най-важната опорна точка в живота на децата. Като се основава на богатството от правни стандарти в тази област, Съветът на Европа ще продължи да насърчава необходимата социална, правна и икономическа закрила на семейството, като основна единица на обществото и естествена среда за израстването, благосъстоянието и цялостното развитие на детето. Съветът на Европа в частност ще:

- Насърчи прилагането на правните принципи, засягащи правния статут на децата и родителските отговорности на базата на Препоръката на комитета на министрите CM/Rec(2011)___ за правния статут на децата и родителските отговорности⁶;
- Осигури насоки на държавите-членки при разработването и подобряването на политиките и практиките за подкрепа на позитивното родителство, вкл. отглеждане на деца в среда, която зачита правата на детето и е свободна от насилие⁷.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ ТРИ: ЕЛИМИНИРАНЕ НА ВСИЧКИ ФОРМИ НА НАСИЛИЕ СРЕЩУ ДЕЦА

Въпреки предприетите позитивни стъпки за премахване на специфичните форми на насилие, като телесното наказание или сексуалната експлоатация, все още се счита, че голяма част от децата в Европа продължава да страда от насилие във всички сфери на живота: вкъщи, в училище, институциите резидентен тип, както и в общността. Традиционно, усилията за превенция на насилието се фокусираха на конкретни проблеми или специфични групи на уязвими деца, в това число трафикирани деца, сексуално експлоатирани деца, деца в институции и др. Докато вертикалните, фокусирани върху проблеми проекти, могат да бъдат ефективни в обгрижването на специфична група деца, те често водят до пропуски в превенцията и закрилата за други категории деца, които също може да са подложени на насилие.

⁶ Тази Препоръка се очаква да бъде приета от комитета на министрите преди края на 2011г.

⁷ В съответствие с Препоръка на Комитета на министрите Rec(2006)19 за политиката за подкрепа на позитивното родителство.

Закрила от всички форми на насилие

Съветът на Европа ще продължи действа като регионален инициатор и координатор на национални и регионални инициативи за елиминиране на всички форми на насилие срещу деца и като европейски форум за проследяване на препоръките, включени в Доклада на Генералния секретар на ООН по въпросите на насилието срещу деца. В тази връзка, той ще възприеме следния двупосочен подход за борба с насилието:

- 1) той ще подкрепя приемането и прилагането от държавите членки на *интегрирани национални стратегии за закрила на децата от насилие*, налагащи законодателни, политически и институционални реформи и фокусиране върху превенцията⁸; и
- 2) ще насърчава нулева толерантност за всички форми на насилие чрез повишаване на информираността и предприемане на действия за справяне със *специфичните типове насилие или места*, където се случва насилието срещу деца.

Сексуално насилие

Наличните данни сочат, че едно от всеки пет деца в Европа е жертва на някаква форма на сексуално насилие. Сексуалното насилие срещу деца може да има много форми: сексуална злоупотреба чрез физически контакт, сексуална експлоатация, детска порнография, развращаване, грууминг и сексуални нападки от връстници. За справяне с този проблем, Съветът на Европа ще провежда своята кампания ЕДНО от ПЕТ за прекратяване на сексуалното насилие срещу деца⁹ с двойна цел: (i) да насърчи подписването, ратификацията и прилагането на Конвенцията на Съвета на Европа за закрила срещу сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба (оттук нататък наричана Конвенцията Ланзароте); и (ii) да повиши информираността за обхвата на сексуалното насилие и да осигури на децата, родителите и професионалистите информация и инструменти за превенция и отговор срещу него. В рамките на кампанията ще бъдат постигнати допълнителни цели, включително:

- Възможно най-голям брой държави-членки ще се включат в Кампанията ЕДНО от ПЕТ;
- Конвенцията Ланзароте ще бъде популяризирана и ще бъдат разработени материали и инструменти за подпомагане на държавите при ратификацията на документа и прилагането на редица от основните му клаузи;
- Ще бъде подкрепен мониторинговия механизъм на Конвенцията Ланзароте с цел гарантиране на ефективното прилагане на документа на национално ниво;

⁸ В съответствие с Препоръка CM/Rec(2009)10 на Комитета на министрите за интегрирани национални стратегии за закрила на деца от насилие.

⁹ Кампанията стартира в Рим, Италия, на 29 ноември 2010 г.

- Подготовката на резюме на добри практики за ролята на специалистите в превенцията, откриването и съобщаването за насилие срещу деца, с фокус върху сексуалното насилие, ще бъде разработено и широко разпространено в държавите-членки;
- На държавите членки ще бъде предоставен специален съвет и помощ за създаване на подходящи за деца механизми за съобщаване и справяне със сексуалното насилие;
- Ще бъдат събрани и направени достъпни за специалистите добри практики за щадящо децата интервюиране на деца-жертви на сексуално насилие (напр. детски къщи);
- Ще бъде разработен и популяризиран набор от насоки за етично представяне на сексуалното насилие от медиите;
- Ще бъде създадена мрежа за детско участие за превенция на сексуалното насилие срещу деца;
- Широк спектър от специалисти, контактуващи с деца, ще повишат своята информираност за рисковете от сексуално насилие и за начините за неговата превенция и съобщаването за него;
- Кампанията ще служи като комуникационно средство за популяризирането на другите стратегически цели на Програмата, като правосъдие и здравеопазване, подходящи за деца.

Кампанията ще продължи да бъде провеждана в тясно сътрудничество с Парламентарната асамблея, в частност чрез нейната активна мрежа от почти 40 парламентаристи и специфични информационни кампании, насочени към националните парламенти. Конгресът на местните и регионални власти също ще се включи в Кампанията и ще допринесе за постигането на нейните цели.

Телесно наказание и домашно насилие

Съветът на Европа ще продължи да подкрепя законовата забрана на телесното наказание на деца на всички места, включително в семейството/дома. Като естествена последица от забраната на телесното наказание, ще бъде насърчено позитивното родителство и ще върне правата на децата в семействата, давайки възможност на родителите, обгрижващите, по-големите братя и сестри и на други членове на семейството да играят важна роля в информирането на децата за техните права и практикуването на тези права в ежедневието.

Ще бъде насърчено подписването и ратификацията на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието срещу жените и домашното насилие. Конвенцията защитава жените и момичетата от насилието и насърчава държавите да разпрострат закрилата на Конвенцията и върху други жертви на домашно насилие /като момичетата/. Тя също така съдържа специфични клаузи за закрила на всички деца – свидетели на домашно насилие.

Насилие в училищата

Съветът на Европа ще подкрепи политиките на държавите –членки, техните обучителни програми и дейности, насочени към превенция и намаляване на насилието в училищата и продължаваща работа върху решенията на експертната среща на високо ниво „Справяне с насилието в училищата“ (Осло, 27-28 юни 2011г.). Особено внимание ще бъде обърнато на:

- Подкрепата на нуждата на държавите-членки от обучение в областта образованието за превенция на насилието в училищата чрез създаването на мрежа от обучители в рамките на Програма „Песталоци“ на Съвета на Европа; и
- Повишаването на информираността върху различните форми на насилие в училищата и начините за съобщаване и борба с тях в самото училище и други образователни институции.

За постигането на гореспоменатите цели Съветът на Европа ще продължи да партнира и подкрепя мандата на Специалния представител на Генералния секретар на ООН по въпросите на насилието срещу деца.

Закрила на достойнството, сигурността, самостоятелността и благосъстоянието на децата в новите медии

За да гарантира правата на децата на достойнство, на специална закрила и грижа , необходими за тяхното благосъстояние, на закрила срещу всички форми на дискриминация или произволна или незаконна намеса в тяхната самостоятелност и незаконни атаки върху тяхната чест и репутация, Съветът на Европа ще:

- Насърчи подписването, ратификацията и прилагането на Конвенцията/иите/ на Съвета на Европа за киберпрестъпността (и закрила на децата срещу сексуалната експлоатация и сексуална злоупотреба), с фокус върху борбата с изображенията на злоупотреба с деца;
- Насърчи и модернизира Конвенцията за закрила на личността във връзка с боравенето с лични данни за гарантиране на по-добра закрила на самостоятелността в резултат от използването на информационни и комуникационни технологии;
- Засили задължението на доставчиците на Интернет да съобщават на правоприлагащите органи за изображения със злоупотреба с деца;
- Повиши информираността доставчиците на Интернет, социалните мрежи и медиите за тяхното практическо разбиране и съобразяване с правата на детето;
- Оцени предизвикателствата, произтичащи от използването на безжични устройства от деца (достъп до Интернет чрез мобилни телефони и др.) и ще разработи подходящи отговори;
- Се бори със сексуализацията и виктимизацията на децата от медиите;
- Подобри психологическата устойчивост на децата спрямо рисковете, срещани чрез новите медии; и

- Обърне внимание върху други предизвикателства пред благосъстоянието на децата в резултат на използването на информационни и комуникационни технологии (като психически проблеми и др.).

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ ЧЕТИРИ: ГАРАНТИРАНЕ ПРАВАТА НА УЯЗВИМИТЕ ДЕЦА

Деца в институции

Въпреки усилията за деинституционализация в много от държавите –членки на Съвета на Европа, твърде много деца в Европа продължават да живеят в големи институции, където те може да нямат възможност напълно да упражняват своите права. Също така децата, намиращи се под друга форма на грижа (включително приемна грижа), са по-уязвими от нарушаването на техните човешки права. Вземайки предвид принципите на КПД и на Препоръката Rec(2005)5 на Комитета на министрите за правата на децата, живеещи в институции, според които настаняването на децата трябва да бъде избягвано, когато е възможно, чрез използването на превантивни мерки, Съветът на Европа ще предостави насоки на държавите-членки за:

- Начините за превенция на настаняването на деца извън семейството, по-специално чрез прилагането на Препоръката за социални услуги, подходящи за деца;
- Подобряване на положението на децата в институциите. Особен фокус ще бъде поставен върху наблюдаване на институциите чрез независими механизми, детско участие и върху превенцията на насилието, особено сексуалното насилие;
- Овластяване на децата в институциите да упражняват своите права чрез разпространението на подходяща за деца информация за правата на децата и младите хора в институциите; и
- Изграждане на партньорства с правителствата, професионалните мрежи и НПО за обучение и професионалистите по този въпрос.

Деца в ареста

Тенденцията за повишаваща се криминализация на най-социално уязвимите деца продължава да нараства в Европа. Недостатъчните данни, касаещи броя, възрастта, групите, семейната история и третирането на деца по време на ареста и задържането преди процеса и увеличаващите се сигнали за насилие, на което те са подложени по време на задържането, трябва да бъдат разследвани и подходящо третирани.

Като продължение на 30-та Конференция на министрите на правосъдието (Истанбул, ноември 2010г.), Европейският комитет по проблемите на престъпността, в сътрудничество с други структури на Съвета на Европа ще:

- Оцени прилагането от държавите-членки на Препоръка СМ/Rec(2008)11 на Комитета на министрите за европейски правила за малолетните правонарушители, обект на санкции и мерки и на други стандарти на Съвета на Европа¹⁰;
- Засили мониторинговите дейности на Съвета на Европа с оглед на укрепване на спазването на човешките права на децата, лишени от свобода, в частност срещу всички форми на насилие;
- Включи съдии, прокурори, затвори и пробационни услуги и представители на националните превантивни механизми в съвместна дискусия, касаеща задържането на малолетните правонарушители и приложимите за тях обществени санкции и мерки с две цели: (i) избягване на задържането и задържането преди процеса на малолетните правонарушители и (ii) подобряване на социалната реинтеграция на малолетните правонарушители, като същевременно се гарантира обществената сигурност;
- Обмисли необходимостта от обръщане на внимание на нуждите на деца на осъдени родители.

Деца-мигранти, деца, търсещи убежище, деца-бежанци и вътрешно разселени деца

Съветът на Европа ще продължи да насърчава и закриля правата на децата мигранти, децата, търсещи убежище, децата –бежанци и вътрешно разселените деца, по-конкретно чрез:

- Предприемане на мерки, в сътрудничество с отговорните власти в държавите-членки, с оглед насърчаване прилагането на Препоръка СМ/Rec(2008)4 на Комитета на министрите за укрепване на интеграцията на децата на мигранти и с имигрантски произход;
- Гарантиране на необходимото проследяване на изпълнението на Препоръка СМ/Rec(2007)9 на Комитета на министрите за проекти за живот за непридружени деца- мигранти, с фокус върху изработването и прилагането от държавите-членки на национални политики, свързани с непридружените деца-мигранти, обучение на професионалистите, които първи се срещат с тях и повишаване информираността на съответните национални услуги;
- Широко разпространение в държавите-членки на Насоките, касаещи образователните езици за деца с мигрантски произход и предлагане на помощ за практическото прилагане на Насоките ;
- Подкрепа на държавите-членки в гарантирането на интеграцията на децата-мигранти чрез насърчаване на участието на техните родители;
- Наблюдаване на съответствието на националните политики и практики за даване на убежище с правата на децата и по молба на държавите-членки, предлагане на помощ в гарантирането на подходящо проследяване на

¹⁰ Като Европейските правила за затворите (Rec(2006)2) и Правилата на Съвета на Европа за пробация (СМ/Rec(2010)1), и Насоките на Съвета на Европа за правосъдие, шадящо децата , Деветият общ доклад за дейността на Комитета по превенция на изтезанията (1998) за младежи, лишени от свобода.

съответните решения на Европейския съд по правата на човека и препоръките на други мониторингови механизми;

- Обръщане на внимание на проблема със задържането на деца в центровете за нередовни мигранти и гарантиране на техния достъп до здравни грижи, образование и забавление¹¹.

Деца с увреждания

Децата с увреждания все още се сблъскват със значими бариери при достъпа до всички аспекти на своя живот: образование, здравеопазване, социални услуги, спорт, култура, забавления и живот в общността. Нуждите на децата с увреждания и техните семейства трябва да бъдат оценени внимателно с цел разработване на мерки, които дават възможност на децата изцяло да упражняват своите права, да растат в семейна среда и да бъдат напълно интегрирани в живота и дейностите в общността.

В съответствие с Плана за действие на съвета на Европа за насърчаване на правата и пълното участие на хора с увреждания в обществото (2006-2015)¹² и неговата междинна отчетна конференция (Истанбул, декември 2010г.), Съветът на Европа ще:

- Разгледа задълбочено положението на децата с увреждания в държавите-членки;
- Осигури експертни и политически насоки на държавите-членки с цел закрила и насърчаване на човешките права на специално уязвимите групи на деца с увреждания (вкл. тези с тежки увреждания, които вероятно живеят в институции или вкъщи, където те може да страдат от изолация и ограничения на техните права);
- Събере добри практики и ще обмисли възможността за разработването на допълнителни стандарти за закрила на особено уязвимите групи на деца с увреждания;
- Насърчи позитивните нагласи към младите момичета с увреждания и ще се бори с множествената дискриминация на база на пол и увреждане.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ ПЕТ: НАСЪРЧАВАНЕ НА ДЕТСКОТО УЧАСТИЕ

Децата имат правото да бъдат чути и взети насериозно по всички въпроси, които ги касаят, било то в тяхното семейство или в институцията, в дневната грижа и в училище, в местните общности и националните политики, в здравеопазването, правосъдието, социалните услуги и накрая, но не и на последно място, във процеса на правене на политики на европейско и международни нива. Някои деца имат нужда от повече помощ при достъпа до това право от други, по-точно децата в институции или задържаните, децата с мигрантски произход, ромски деца и деца в риск от социално изключване.

¹¹ В съответствие с “Двайсетте насоки за принудително завръщане”, приети от Комитета на министрите на 4 май 2005 на 925-та среща на заместниците на министрите.

¹² Препоръка (2006)5 на Комитета на министрите на Съвета на Европа за Плана за действие на Съвета на Европа за насърчаване на правата и пълното участие на хора с увреждания в обществото (2006-2015): подобряване на качеството на живот на хората с увреждания в Европа 2006-2015.

Съветът на Европа ще продължи да работи това право да стане реалност за *всички* деца, независимо от условията, при които те живеят. В тази връзка, той ще:

- Финализира изработването на Препоръка на Комитета на министрите за участието на децата и младите хора под 18 години и ще я популяризира сред политическите лица, професионалистите, родителите и децата; и
- Разработи инструмент, позволяващ на държавите-членки да оценят тяхното ниво на прилагане на правото на детето да бъде чуто и взето насериозно.

Съветът на Европа също така ще продължи да включва децата в своите дейности , включително в разработването на правни стандарти и особено ще засили детското участие в мониторинговите механизми.

Създаването и разпространението на информация за правата на детето по начин, подходящ за деца, както чрез печат и онлайн, ще остане приоритет.

Овластяване на децата чрез формално и неформално обучение: демократично гражданство и обучение по правата на човека

Подготовката на децата за отговорно гражданство включва не само предоставянето на знания и разбиране на човешките права, включително правата на детето, а също така овластяването им да действат в обществото в защита и насърчаване на човешките права, демокрацията и върховенството на закона. Подобно овластяване изисква дълбока промяна на образователната политика и практика, основана на съгласувани действия на много участници, включително на хората, взимащи решения, професионалисти в образованието, гражданското общество и младежките организации.

Хартата на Съвета на Европа за образование за демократично гражданство и образование по човешките права¹³ насърчава тази промяна чрез фокусиране върху правата и отговорностите и активното участие във връзка с гражданската, политическата, социалната, икономическата, правната и културна сфери на обществото в широк спектър от образователни институции, включително официалното общо образование, професионалното образование, висшето образование и неформалното образование. Хартата също така насърчава активното участие от обучаваните, образователния персонал и други участници, включително родители, в управлението на образователните институции, както като полезен метод на управление по своята същност и като практически начин за научаване и практикуване на демокрацията. Тя също така формира нагласи, умения и познание в и чрез образователните системи на държавите-членки, така, че дължимото спазване на човешките права, включително правата на децата, стане реалност.

Съветът на Европа ще насърчава този подход чрез:

- Подкрепа на държавите-членки при прилагането на Хартата чрез действия като докладване, конференции и пилотни инициативи;
- Достъпност на информацията по Хартата и нейното прилагане за държавите-членки, експерти в областта на правата на детето и

¹³ Препоръка CM/Rec(2010)7 на Комитета на министрите за Хартата на Съвета на Европа за образование за демократично гражданство и образование по човешките права

образованието, професионалистите в различните образователни заведения и деца и семейства;

- Осигуряване на насоки за държавите членки за участието на децата като начин на прилагане на Хартата, включително чрез подготовка на материал, подходящ за деца, резюмета на добри практики и разработване на лесно достъпен уебсайт;
- Събиране, анализ и работа по обратната информация от децата като неразделна част от прилагането на Хартата;
- Подкрепа на многостранни и трансгранични дейности, включително съществуващата мрежа от координатори по образованието по демократично гражданство и образование по човешки права;
- Разработване на обучителни програми за образователни специалисти по човешките права, (включително правата на децата), демократично гражданство, както и по обучителните и учебни практики и дейности, които следват и насърчават ценностите и принципите на демократичните и човешки права;
- Подкрепа на европейските мрежи от неправителствени организации, младежки организации и образователни професионалисти и на сътрудничеството между тях.

Овластяване на децата в новите медии

Интернет и другите нови медии се превърнаха в незаменим инструмент за ежедневните дейности на децата, като комуникация, информация, знания, образование и забавление. Децата не са само ползватели на новите информационни и комуникационни технологии, а също така и двигатели на промяната, оформянето и нагаждането на тези технологии по начин, който да отразява техните изисквания и интереси. Докато децата могат свободно да работят с новите технологии, техният разумен капацитет и умение да правят точни оценки, могат да ги поставят в риск и да компрометират тяхната сигурност и общо благосъстояние. За овластяване на децата в новото медийно пространство, Съветът на Европа ще:

- Подкрепя изработването на обучителни програми за отговорно дигитално гражданство и медийна грамотност;
- Търси начини за повишаване информираността на децата за техните права и начините за тяхното упражняване, като предлага нови инструменти за по-добро управление на самостоятелността и личните данни в онлайн средата (напр. при използването на социални мрежи, блогове и др.) докато изцяло се възползват от тяхното право на изразяване;
- Продължи да укрепва уменията на децата за сигурност в интернет, включително на базата на онлайн играта за деца - наръчник на Съвета на Европа за компютърна грамотност, "През дивите гори на мрежата" и придружаващия я Наръчник за учителя;
- Насърчава инициативи за активна демокрация, включващи децата.

III. МЕТОДИ НА РАБОТА

Методите на работа на Програмата ще бъдат водени от следните основни принципи:

- Приоретизиране, намиране на пресечни точки, координация, сътрудничество;
- Цялостен подход към правата на детето;
- Подобрена комуникация с всички участници и медиите;
- Директна комуникация с децата и семействата на език, който те разбират.

Стратегическото планиране, прилагане и оценка на Програмата ще продължи да бъде извършвано от Платформата по правата на детето, която включва:

- Координационно звено на програмата в рамките на Секретариата;
- Групата по правата на детето в рамките на секретариата на Съвета на Европа;
- Тематичния координатор на Комитета на министрите на Съвета на Европа;
- Мрежата от Контактни точки по правата на детето към Съвета на Европа;
- Представители на органите на Съвета на Европа, като Управителния и Експертен комитет, Парламентарната асамблея, Конгресът на местните и регионални власти, Комисаря по човешките права; както и
- Международните организации, гражданското общество, омбудсманите, изследователски институти, международни експерти и деца и семейства.

Ще бъде създадена **Консултативна група** от пет независими експерти с цел да:

- ⇒ Съветва Платформата по правата на децата и органите и институциите на Съвета на Европа при необходимост;
- ⇒ Анализира тенденциите и данните и да предлага действия за справяне със съществуващи или възникващи предизвикателства;
- ⇒ Съветва при процеса на разработването на специално разработени проекти с отделни държави;
- ⇒ Допринесе към анализа на националните политики и законодателство по молба на отделните държави;
- ⇒ Подпомогне набирането на добри практики и други данни, разработването на обучителни и информационни материали.

За да подпомогне приоретизирането и координацията, Програмата ще:

- Продължи да популяризира правата на детето във всички политически области на Съвета на Европа и да координира всички дейности по правата на детето;
- Продължи да укрепва своя онлайн ресурс (www.coe.int/children) като основна входна точка за цялата информация, засягаща стандартите, политиките, решенията на мониторинговите органи на организацията, материалите и мерките, отнасящи се до правата на детето;
- Засили своето сътрудничество с държавите-членки чрез подобро партньорство с Мрежата от Контактни точки по правата на децата и НПО мрежите;
- Координира тематиката по правата на детето в трите останали свързани програми;

- Ангажира местните офиси на Съвета на Европа, както и своя Център Север-Юг в популяризирането на стратегическите цели на Програмата и набирането на средства в подкрепа на проекти, свързани с правата на децата;
- Обмисли организирането на конференция на високо ниво през 2015, за да бъде разгледан прогреса и ориентацията на Програмата след 2015г. .

IV. ПАРТНЬОРИ

От 2006г., програмата е изградила важни партньорства с други международни организации, както и с неправителствени организации. Това се оказва високо ефективно за приближаването на стандартите и работата на Съвета на Европа до политическите лица в други форуми, както и до основните бенефициенти на Програмата, децата.

Съветът на Европа ще продължи да координира и консолидира партньорства с основни международни участници на регионално и глобално ниво, и по-точно:

- Европейският съюз, включително Съветът на Европейския съюз, Европейският парламент, Агенцията по основни права, Евроджъст, Европейската съдебна мрежа, Европол и междуправителствени органи, като l'Europe de l'Enfance и ChildONEurope, Европейският Икономически и Социален Комитет;
- Комитетът на ООН по правата на детето, УНИЦЕФ и други агенции на ООН, като Върховния Комисарият по правата на човека, СЗО, ЮНЕСКО, както и специалните представители и докладчици, работещи по правата на детето;
- Европейската мрежа на Омбудсманите за деца (ENOC);
- Компетентните национални власти;
- Междуправителствените мрежи по въпроси, свързани с правата на детето;
- Мрежите от парламентаристи и местни и регионални власти, включително Европейската мрежа на градовете, приятели на детето;
- Националните и международни НПО мрежи;
- Професионалните мрежи (в областта на образованието, правосъдието, социалните услуги, здравеопазването и младежта);
- Училищата, спортните клубове, други тренировъчни и увеселителни клубове;
- Асоциации на родители, деца и младежи;
- медиите (печатни, онлайн и др.);
- частния сектор (в частност в областта на забавленията, храненето, пътуванията, здравеопазването и свободното време).

Сътрудничество с Европейския Съюз

Съветът на Европа ще продължи да разчита на Европейския Съюз като основен партньор при постигането на целите на Стратегията и при изграждането на **пан-европейско партньорство, подходящо за децата**. Особено внимание ще бъде обърнато на присъединяването на ЕС към Европейската конвенция по правата на детето, както и към основни конвенции на съвета на Европа в областта на правата на детето. Ще бъде укрепена координацията с Европейската комисия и с нейния Координатор по правата на децата.

Сътрудничество с УНИЦЕФ

Съветът на Европа ще засили своето сътрудничество с УНИЦЕФ и особено с неговия регионален офис за ЦИЕ/ОНД. Потенциалът на съвместните действия, предвиден в Съвместната декларация от 2007 г. за засилване на сътрудничеството между Съвета на Европа и УНИЦЕФ ще бъде допълнително изследван.

Сътрудничество с Неправителствени организации

Съветът на Европа ще интензифицира своите връзки с неправителствения сектор, който е един от основните негови партньори в насърчаването на процеса към ратификация, придружаващо прилагане и мониторингово съответствие със стандартите на Съвета на Европа в държавите-членки.

V. СПИСЪК С ДЕЙНОСТИ

Списъкът с конкретните проекти и дейности, които предстоят да бъдат изпълнени в контекста на Стратегията, ще бъдат приложени на по-късен етап.

VI. БЮДЖЕТ

Стратегията ще има продължителност **от четири години**, покриваща два бюджетни цикъла (2012-2013 и 2014-2015).

Бюджетът на стратегията ще бъде съставен от обикновения бюджет на Съвета на Европа и доброволните вноски на държавите-членки, включително командировъчни. Обикновеният бюджет ще включва бюджетът на Координационното звено на програмата, както и ресурси от сектори и услуги от Съвета на Европа, прилагащи специфични проекти и дейности по правата на детето.

VII. ОЦЕНКА

Прилагането на Стратегията ще бъде обект на вътрешна и външна оценка.

В края на 2013 г. Тематичния координатор на Комитета на министрите по въпросите на децата ще извърши междинен преглед за оценка на ефикасността, ефективността, въздействието, стабилността и релевантността на действията в контекста на поставените цели. Доклад за напредъка по прилагането на Стратегията в своята цялост ще бъде представен на Комитета на Министрите до средата на 2015г.